

Sygn. akt V CSK 587/18

POSTANOWIENIE

Dnia 27 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa D. K. i J. K.

przeciwko D. A. i P. W.

o zwolnienie spod egzekucji, wydanie i zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 27 września 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda J. K.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 12 czerwca 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2) zasądza od powoda na rzecz pozwanych kwoty po 5.400 (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego;

3) przyznaje adwokatowi K. G. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...) kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) zł powiększoną o podatek od towarów i usług we właściwej stawce, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powodowi w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Powód wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), mającą wynikać z tego, że „w postępowaniu przed Sądem I instancji zachodziła nieważność postępowania spowodowana odmową ustanowienia pełnomocnika z urzędu dla powoda zwolnionego w całości od kosztów sądowych.”

Uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego i przeprowadzania wyводу zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia.

W orzecznictwie Sadu Najwyższego dominuje pogląd, że odmowa ustanowienia dla strony pełnomocnika procesowego z urzędu nie usprawiedliwia zarzutu nieważności postępowania wskutek pozbawienia strony możliwości obrony jej praw, gdyż wniosek ten podlega uwzględnieniu - zgodnie z art. 117 § 5 k.p.c. - jeżeli w ocenie sądu udział profesjonalnego pełnomocnika jest potrzebny (wyroki Sądu Najwyższego z 2 marca 2005 r., III CK 533/04, z 12 września 2007 r.,

I CSK 199/07; z 16 kwietnia 2008 r., V CSK 564/07, z 18 kwietnia 2008 r., CSK 636/07, oraz postanowienia Sądu Najwyższego z 15 maja 2007 r., V CSK 37/07 i z 29 kwietnia 2009 r., II CSK 643/08). Tylko w wyjątkowych sytuacjach nieprzyznanie fachowej pomocy pełnomocnika z urzędu może być kwalifikowane jako powodujące nieważność postępowania wskutek pozbawienia strony możliwości obrony jej praw. Dotyczy to jednak tylko przypadków, gdy strona swoim zachowaniem wykazuje nieznajomość reguł postępowania lub nieporadność, prowadzącą do tego, że - przy faktycznym lub prawnym skomplikowaniu sprawy - nie jest w stanie wykorzystać możliwości prawidłowego jej prowadzenia (wyroki Sądu Najwyższego z 8 grudnia 2009 r., II UK 195/09, OSNP 2011, nr 13-14, poz. 190 oraz z 12 maja 2010 r., I UK 19/10).

Powód na swoją nieporadność powoływał się już w apelacji od orzeczenia Sądu pierwszej instancji, a w związku z takimi zarzutami Sąd drugiej instancji szczegółowo zbadał przebieg postępowania w sprawie oraz sposób jego prowadzenia przez powoda. Dostrzegł przy tym, że stan psychofizyczny powoda nie był przeszkodą dla jego córki do umocowania powoda do działania w sprawie także jej imieniem, co oznacza, że najbliżsi powodowi nie dostrzegają takich jego ułomności, o których wspomina skarga kasacyjna, a jeśli nawet dostrzegają, to nie przypisują im wpływu na zdolność do działania w postępowaniu. Charakterystyczne przy tym jest, że w skardze kasacyjnej powód nie wskazał, jakich mających doniosłość dla wyniku postępowania wniosków i twierdzeń nie był w stanie zgłosić ze względu na odmówienie mu ustanowienia pełnomocnika z urzędu, gdy tymczasem o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie orzeczenia oczywiście nieprawidłowego. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi zatem do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. orzecznictwo przytoczone w motywach postanowienia Sądu Najwyższego z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12, nie publ.).

W postępowaniu apelacyjnym powód był reprezentowany przez adwokata, który mógł wskazać na wszelkie okoliczności mające znaczenie dla rozstrzygnięcia,

które pominął Sąd pierwszej instancji na skutek tego, że powód działający bez pełnomocnika ich nie przytoczył lub nie wykazał.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. oraz - co do kosztów postępowania - art. 98 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. poz. 1800), orzeczono jak w postanowieniu.

O wynagrodzeniu należnym pełnomocnikowi reprezentującemu powoda z urzędu w postępowaniu kasacyjnym orzeczono stosownie do § 2, § 4 ust. 1 i 3, § 8 pkt 6, § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2019 r. poz. 68).

jw

l.n